

Для вирішення цих проблем ефективним рішенням було б схвалення концепції Державної цільової програми розширення мережі ДНК-лабораторій та створення Національної бази даних генетичних ознак людини для використання в оперативно-службовій діяльності ОВС на 2015–2020 роки.

Виконання Програми сприятиме створенню єдиної інформаційної системи – Національної бази даних генетичних даних людини, що в свою чергу сприятиме кардинальному поліпшенню судово-експертного супроводу розкриття і розслідування злочинів методом ДНК-аналізу.

ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ ДАНИХ ДНК АНАЛІЗУ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ

Шаршун Н.В., студент 3-го курсу навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ

Вимоги сьогодення ставлять перед слідчими органами завдання щодо впровадження в систему доказів ще більш широких можливостей судових експертиз. Одним із сучасних засобів доказування причетності особи до вчинюваного злочину є ДНК аналіз або метод генотипоскопії в біологічній експертизі.

ДНК аналіз або метод генотипоскопії в біологічній експертизі – це дослідження мікрослідів на клітинному рівні, яке дозволяє ідентифікувати злочинця за слідами його біологічних виділень (крові, слини, сперми, клітинами епітелію, частинами тканин і органів людини, волоссям) [1, с. 10].

Наявність суттєвих переваг цього методу при розслідуванні кримінальних правопорушень саме у швидкому й абсолютному виключенні з кола підозрюваних осіб, непричетних до вчинення злочину, в ідентифікації осіб, які вчинили злочин з високим ступенем імовірності, у надійності доказів при розгляді справи у суді.

Отже метод ДНК аналіз дозволяє встановити, що слід крові або сперми, вилучений з місця події, походить від даної особи; визначити, чи залишені сліди крові, сперми у різних місцях однією особою (при вчиненні аналогічних злочинів); визначити кожного із учасників злочину у випадках, коли сліди утворені шляхом змішування крові або сперми від кількох осіб; встановити, що окремі частини трупа, які не мають спільної лінії розтину раніше належали одній особі; встановити, чи можуть дані чоловік і жінка бути батьками дитини, у випадках дітовбивства, крадіжки, підміни дітей, спірного батьківства; ідентифікувати останки жертв, коли пред'явленням для впізнання зробити це неможливо, а близькі родичі загиблого (батько, мати) живі [2].

Вчені дослідили, що в ДНК є так звані індивідуальні ділянки, які є саме особистим знаком людини, вони неповторні та у всіх різні. Людина має суворо незмінний вид індивідуальних елементів ДНК, який не змінюється в процесі старіння у зв'язку із хворобою, стресами, змінами фігури тощо [3, с. 143].

Аналіз ДНК на теперішній час проводиться в Головному бюро судмедекспертизи МОЗ України, в Одеському обласному і Київському міському бюро СМЕ та відділі медико-біологічної експертизи ДНДЕКЦ МВС України. Крім цього, працюють лабораторії в Донецькому та Полтавському обласних бюро, але на даний час вони обмежуються проведенням експертиз лише у справах про спірне батьківство.

На даний час труднощі використання в Україні молекулярно-генетичних досліджень, пов'язані із формуванням Національної бази генетичних ознак. Всі існуючі лабораторії в Україні не задовольняють потреби МВС у сприянні розкриттю та розслідуванню злочинів. Найкращим рішенням цієї проблеми могло б стати створення єдиного банку даних ДНК аналізу, що вже давно практикується в Європі.

Тобто, проблема використання даних ДНК аналізу в процесі розслідування злочинів полягає саме в недостатній кількості ДНК-лабораторій, що саме на цьому етапі потребує

удосконалення. Вирішенню даної проблеми могло б сприяти розроблення та схвалення концепції Державної цільової програми розширення мережі ДНК-лабораторій та створення Національної бази даних генетичних ознак людини для використання в правозастосовній діяльності органів юстиції України.

Список використаних джерел:

1. Рогаев Е. И. Генотипоскопия человека: идентификация вида, пола и личности по генетическим отпечаткам ДНК в случае, связанном с покушением на убийство / Е. И. Рогаев, Е. Ю. Сыровашева, М. Г. Пименов, Т. В. Стегнова // Судеб.-мед. экспертиза. – М., 1992. – Т. 35. – №1. – С. 10-14.

2. Методичний лист щодо можливостей експертизи ДНК-аналізу, механізму вилучення об'єктів дослідження. – Режим доступу: <http://uasol.com/index.php?aid=2838>

3. Леоненко М. І. Особливості розслідування злочинів, вчинених організованими угрупованнями / М. І. Леоненко // Інформаційне забезпечення протидії організованим злочинності / Збірник наукових статей. – Одеса : ФЕНИКС, 2003. – С. 142-150.